

LBRIS | We know
books
KARL MAY

TESTAMENTUL INCAȘULUI

Traducere de Eugen Frunză

Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

CUPRINS

<i>Testamentul lui Karl May</i> (prefață de Lucian Pricop)	7
TESTAMENTUL INCAȘULUI	
CAPITOLUL I – Espada	11
CAPITOLUL II – Corrida de Torros	37
CAPITOLUL III – „Tata Jaguar“	55
CAPITOLUL IV – O nouă cunoștință	68
CAPITOLUL V – Călare prin pampa	104
CAPITOLUL VI – Unul dintre incași	147
CAPITOLUL VII – O eliberare nocturnă	162
CAPITOLUL VIII – Lipitorile lui Parmesan	182
CAPITOLUL IX – Pe drumul războiului	207
CAPITOLUL X – Tata Jaguar povestește	238
CAPITOLUL XI – La cambași	254
CAPITOLUL XII – Pradă crocodililor	278
CAPITOLUL XIII – Secretul toreadorului	299
CAPITOLUL XIV – Bătălie în codrul secular	311
CAPITOLUL XV – Doctorul Morgenstern își atinge țelul... ..	332
CAPITOLUL XVI – Señor Sereno și musafirul lui	355
CAPITOLUL XVII – Întâlniri neașteptate	365
CAPITOLUL XVIII – Testamentul incașului	384

CAPITOLUL I

ESPADA

„*Corrida de toros, corrida de toros!*“ răsuna glasul crainicilor care, împodobiți cu cocarde și panglici multicolore, străbăteau orașul Buenos Aires în lung și în lat.

Corrida de toros, lupta cu taurii, era de câțva timp evenimentul comentat cu mare lux de amănunte în toate gazetele orașului.

Corrida de toros forma subiectul de discuție în toate locurile publice și particulare.

Corrida de toros înflăcărează pe orice spaniol, ca și pe orice ins în vinele căruia curge măcar o picătură de sânge latino-american. Puțin îi pasă de adversarii distracției sale favorite, de cei care susțin că e vorba de un sport imoral și în toate privințele reprobabil. Spaniolul arde de nerăbdare să-și găsească un loc, să chiuie bucuros la vederea animalului torturat și, încântat peste măsură, să uite de sine și de tot când taurul îndârjit și fără teamă spintecă burta unui cal sau ia în coarne pe vreunul din toreadori.

Da, *corrida de toros!* De câtă vreme nu se mai văzuse la Buenos Aires o *corrida!* De când nu se mai auzise în *Plaza de toros* nechezatul cailor, mugetul taurilor, strigătele luptătorilor, aclamațiile mulțimii! Trecuseră ani de la ultimul spectacol de acest gen și vina o purta grava situație politică a țării.

Războiul în care Lopez, dictatorul paraguayean, târâse Confederația Argentinei, costase până atunci 40 de milioane de dolari

și 50 de mii de morți pe câmpul de luptă, fără a mai vorbi de cele 200 de mii de victime ale holerei, rezultat al mizeriei provocate de război. Nimeni nu se mai gândea la petreceri. Armata Confederației se afla în permanentă inferioritate față de trupele lui Lopez. Dar, în săptămâna precedentă, un succes remarcabil îi aduse lauda întregii țări. Izbânda fusese sărbătorită la Buenos Aires prin iluminatii și alaiuri festive. Și pentru a fi pe placul populației, Sarmiento, președintele nou ales, găsi nimerit să îngăduie organizarea unei lupte cu tauri.

Deși pregătită la rezezeală, această *corrida de toros* avea să devină extrem de pasionantă datorită unui anume concurs de împrejurări, îndreptățind astfel așteptările mulțimii.

Buenos Aires număra mulți toreadori faimoși pe care nici un taur nu reușise încă să-i doboare. Mânați de invidie și gelozie, toți aceștia râvneau să-și dovedească superioritatea unul față de celălalt, să arate că ei sunt mai puternici, mai dibaci.

Când deodată se ivi acolo un străin, un spaniol din Madrid. Descinsese cu câteva zile în urmă la hotelul „Labastie“ și, din primul moment, ceruse permisiunea de a concura la întrecere. Când își rosti numele, domnii din comitet aprobară bucuroși, căci bărbatul cu pricina nu era nimeni altul decât însuși señor Crusada, cel mai vestit *espada* din regatul spaniol.

Suficient pentru ca întreaga populație a orașului să se pună în mișcare! Și totuși avea să se întâmple ceva și mai senzațional. Adică se mai prezentară doi señores ale căror oferte stârniră la culme interesul mulțimii. Unul era posesorul unor mari cirezi de vite. Investise cu câtva timp în urmă sume considerabile, pentru achiziția unui număr de bizoni nordamericani în vederea încrușișării lor cu vite de rasă autohtonă. Dar bizonii se dovediseră atât de sălbatici, de neîmblânziți, încât stăpânul lor îi meni exterminării. Oferi deci în mod gratuit pe cel mai masiv dintre acești bizoni, pentru *corrida* ce avea să se desfășoare. Animalul urma să lupte în arenă alături de taurii obișnuiți.

Celălalt señor era proprietarul unei *hacienda* din regiunea San Nicolas. Peonii, adică argații lui, săpând șanțuri circulare și

pândind apoi cu dibăcie, avuseseră norocul unic să prindă de viu și nevătămat un jaguar ce dădea târcoale turmelor de oi. Fiara n-au omorât-o, nădăjduind s-o vândă unui eventual cumpărător. Și acum stăpânul *haciendei* propunea să aducă jaguarul în oraș și să-l ofere în dar comitetului.

E lesne de imaginat că toate aceste împrejurări, prezența faimosului *espada* madrilez, ca și perspectiva înfruntării cu bizonul și cu jaguarul, atrăgeau în chip deosebit atenția publicului și, în primul rând, a luptătorilor băștinași. Aceștia se numesc de obicei *toreadores* sau *toreros*, cuvânt care provine din *toro*, taur pe spaniolește, și se împart în mai multe categorii, având fiecare o anume sarcină și specialitate. Primii sunt picadorii, care se avântă călări și hărțuiesc taurii cu sulیțele. Apoi *chulos*, numiți și *banderilleros*, care, mânuind eșarfe viu colorate, atrag atenția taurilor asupra lor și le înfig în ceafă niște vergele cu cârlig ascuțit la capăt. În sfârșit *espadas*, adevărații luptători, care încearcă să răpună taurul cu spada, de unde și numele. În plus mai sunt și *matadorii* de la *matar*, a măcelări. Aceștia nu fac parte de fapt dintre luptători. Sunt un fel de argați ai arenei. Când taurul nu a fost lovit mortal, ci numai doborât la pământ, ei aleargă și îi dau lovitura de grație.

Așadar, crainicii străbăteau străzile din Buenos Aires vestind lumea că spectacolul va avea loc a doua zi. Din când în când se opreau din mers ca să anunțe cu glas tunător programul și alte amănunte. Negustorii care și-o puteau îngădui trăgeau repede oblonul, închideau prăvăliile și se duceau la restaurant, la cafe-nea, la *confiteria*, ca să comenteze acolo evenimentul. *Confiteria*, ca și la noi, nu oferă decât înghețată și prăjituri.

„Café de Paris“, cel mai elegant local de întâlnire din Buenos Aires, gema de consumatori; nu mai era nici un locșor liber. O mare animație domnea la toate mesele, dar mai ales la una din ele către care se îndreptau privirile celorlalți clienți. Căci în jurul ei ședeau cei trei *espadas* argentinieni care aveau să-și arate a doua zi măestria în arenă.

Cu toată invidia ce-i învrăjbea, dumnealor erau unanim de acord că membrii comitetului săvârșiseră o greșeală gravă acceptându-l pe spaniol. Își propuneau chiar să facă tot posibilul ca să-i întunece faima de care se bucura. Unul, mai ales, care conducea discuția, dădea depline asigurări că va doborî din prima lovitură bizonul nordamerican și pentru aceasta era gata să pună rămășag cu oricine și pe oricât. În preajma lor, la o altă masă, ședeau patru domni îmbrăcați cu mult gust, dintre care unul atrăgea în mod deosebit atenția. Era de statură aproape uriașă. Deși nu părea trecut cu mult peste cincizeci de ani, avea capul cărunt și o barbă albă ca zăpada, lungă și deasă. Din pricina obrajilor arși de soare putea fi luat drept un *gaucho* sau, în orice caz, drept un om dedat vieții în aer liber, într-o pampa sau chiar în sălbăticie. Dar eleganța costumului său croit după cel mai nou model parizian sugera contrariul. Comesenii, trei la număr, aveau chipuri la fel de bronzate. Unul din ei vorbi:

– L-ai auzit pe palavragiul ăsta, Carlos?

Bărbosul confirmă din cap.

– Și ce zici?

Cel numit Carlos ridică din umeri și un zâmbet rece, superior, îi apărui la colțul gurii.

– Sunt cu totul de părerea ta, reluă primul. Nu e joacă să răpui cu spada un taur de pe-aici înainte de a-l istovi de tot. Tu, care ai trăit atâția ani în America de Nord și te-ai ocupat cu vânătoria de bizoni, știi prea bine ce înseamnă un asemenea animal. Nu văd cum *espada* ăsta ar putea să-și țină făgăduiala.

– Cred și eu. Nu se omoară bivoli cu gura.

Rostise aceste cuvinte mai tare decât ar fi vrut. *Espada* îl auzi și țâșni de pe scaunul lui. Se apropie de masa celor patru și zise pe un ton aproape poruncitor:

– Señor, n-ați vrea să-mi spuneți cum vă cheamă?

Uriașul cu barba albă îl măsură din ochi cu mare indiferență, apoi răspunse calm:

– De ce nu?! Însă după ce voi fi cunoscut mai întâi numele dumitale.

– Numele meu e vestit în lung și în lat. Mă cheamă Antonio Perillo.

Ochii străinului licăriră o clipă foarte ciudat, dar, coborându-și pleoapele, omul vorbi pe același ton liniștit:

– Numele meu nu e chiar atât de faimos. Mă cheamă Hammer.

– Nume nemțesc?

– Da.

– Sunteți neamț?

– Desigur.

– Atunci păziți-vă gura când e vorba de chestiuni locale! Eu sunt un *porteno*, ați înțeles?

Rostise cuvântul apăsător, plimbându-și privirea trufașă pe chipul interlocutorului său.

Portenos își spun locuitorii băștinași ai țării, spre deosebire de imigranți.

Perillo crezuse că astfel va face mare impresie, dar se înșela. Uriașul părea că nici nu cunoaște semnificația acestui termen. Drept care *espada* continuă pe un ton și mai arogant:

– V-ați referit cu dispreț la persoana mea. Vă retrageți cuvintele?

– Nicidecum. Am spus că un bivoli nu poate fi ucis cu gura și, pentru că așa mi-e felul, nu susțin decât ceea ce știu.

– *Carracho!* Asta-i bună! Eu, cel mai de seamă luptător din această țară, să rabd batjocura unui neamț! Mă rog, ce-ai spune dumneata dacă ți-aș cere să ne măsurăm cu spada?

– Nimic, nimic n-aș spune, fiindcă nu m-aș sinchisi de loc, răspunse Hammer, sprijinindu-se de speteaza scaunului și aruncând celuilalt o privire care însemna orice în afară de teamă.

Aceasta îl stârni și mai mult pe argentinian. Cu ochii scăpărând, făcu încă un pas, ridică brațul ca pentru a lovi și strigă:

– Cum, nu retragi ofensa și nu-mi dai satisfacție?

– Nu.

– Bine! Atunci ești un infam, un laș. Na!

Și își porni pumnul către obrazul lui Hammer. Dar acesta pară lovitura cu brațul ridicat. Țâșni în picioare, și prinse pe agresor de ambele mâini, îl imobiliză și, ridicându-l ca pe o minge, îl dădu de perete încât îi trosniră oasele.

Toți cei de față se ridicară de la locurile lor, curioși să vadă urmarea. Perillo, ca de altfel și ceilalți consumatori, nu purta haine obișnuite în pampa și nu era de așteptat să aibă vreo armă sub costumul lui franțuzesc. Totuși, după ce-și reveni din zdruncin, băgă mâna sub veston, scoase la iveală un cuțit lung și, urlând de furie, se repezi la uriaș. Acesta nici nu se mișcă din loc, ci doar îl țintui pe adversar cu privirea și, fulgerător, îi apucă brațul înarmat răsucindu-l în așa fel, încât agresorul țipă de durere și scăpă din mână cuțitul. Apoi Hammer îl somă:

– Astâmpără-te, Perillo! Cu mine nu-ți merge! Ne aflăm la Buenos Aires, nu în *Salina Mare del Condor*. Ai înțeles?

Vorbind, îl pironia cu privirea de parcă ar fi vrut să-i pătrundă până în fundul inimii. Perillo se dădu îndărăt și îl măsură speriat. Era palid, de-o paloare cadaverică. Teama îi tulburase ochii, glasul îi tremura.

– *Salina del Condor*? făcu el. Ce-i cu asta? Nu cunosc.

– Lasă că știi tu prea bine. Ți se vede pe față.

– Nu înțeleg nimic. Nu am avut nici o legătură cu dumneavoastră...

– Ai și motive temeinice să nu pricepi, Antonio Perillo! Deci fii atent!

Băgă mâna în buzunar, zvârli pe masă câteva bancnote pentru consumație, își luă pălăria din cuier și se îndreptă spre ușă, fără ca nimeni să cuteze a-i sta în drum. De cum se ridică în picioare, toți își dădură seama că n-ar fi plăcut lucru să te încaieri cu acest Goliath. Cei trei însoțitori plecară și ei.

Abia după ce ușa se închise în urma lor, Perillo își regăsi curajul. Căută să-și prezinte înfrângerea într-o lumină mai favorabilă, căci unul dintre amici îl cam lua în râs:

– Măi ce rușine, Antonio! Ți-ai găsit nașul!

– Poftim, alcargă tu și măsoară-te cu el! Țasta-i uriaș, dom'le, cine se încumetă...

– O fi, însă te-a tutuit. Și cu ce dispreț! Iar tu? După ce ai înghițit gălușca, îi mai și vorbești cu dumneavoastră ca la început.

– Nici n-am băgat de seamă că m-a tutuit.

– Și cu *Salina del Condor*, mă rog... Ce-a vrut să spună?

– Știu eu? Vreo idee fixă. Toți nemții sunt niște aiuriți, niște lunatici. Hai să vorbim de altele.

Poate că totuși discuția n-ar fi conținut dacă în acel moment nu și-ar fi făcut apariția un personaj care atrase toate privirile asupra sa. Era un gaucho roșcovan, mic, pipiriu, cum nimeni nu mai văzuse până atunci. Omulețul purta pantaloni albi, foarte curați și exagerat de largi, care-i ajungeau numai până la genunchi, și o *cheripa* roșie de bumbac, un soi de pled pe care locuitorul din pampa și-l înfășoară la șold și îl ridică în față și la spate în jurul pieptului fixându-l cu ajutorul unei centuri. Mânețile cămășii – albă, curată ca și pantalonii – micul gaucho și le suflecăse până deasupra coatelor. De centură își legase o eșarfă roșie cu capetele atârând într-o parte. Bustul îi era învelit într-un *poncho* roșu de lână, o pătură cu deschizătură la mijloc și trecută peste cap. Purta veritabile cizme de *gaucho*, confecționate cam în felul următor: de îndată ce tai un cal, până a nu se răci leșul, îi jupoi picioarele dindărăt. Pielea, așa cum se află, o ții în apă fierbinte ca să poți răzui mai ușor părul de pe ea. Apoi, umedă încă, o tragi în picior ca pe un ciorap. După ce se usucă, pieile acestea se strâng în jurul gambelor și alcătuiesc o încălțăminte trainică la intemperii. Firește că asemenea încălțări nu pot fi scoase niciodată. Trebuie să le porți până se rup de-a binelea și se desprind de pe picior. De fapt ele nu acoperă decât pulpele și gleznele. Talpa rămâne goală, degetele se ițesc în afară. Deci un gaucho astfel încălțat umblă, într-un fel, desculț. Numai că acești oameni rareori calcă pe pământ, și atunci mai ales în interiorul colibeii. Altminteri își duc veacul în șa. Încălțăminte fără talpă îi ajută la folosirea scărilor – atât de înguste încât nu încapă în ele decât degetul gros. Cu atât mai falnici însă le sunt pintenii. Chiar

și sfrijitul care își făcu apariția în local poseda niște pinteni impresionanți, cu roți mari, zimțate, cât monedele de 5 mărci. Pe creștet trona o pălărioară de păslă, cu ciucure, îndesată peste o basma de mătase roșie cu capetele aduse sub bărbie și legate strâns. Orice gaucho poartă asemenea basma ca să-și apere ceafa de soare. Și-apoi, la călărit, basmaua îi flutură în jurul capului provocând o boare plăcută. La brâu, sub eșarfă, odihnea un cuțit lung și un pistol cu două țevi. De cureaua lată, petrecută peste umăr, atârna o flintă tot cu două țevi și nu cu mult mai scurtă decât stăpânul ei. În mâini omulețul ducea două cărți.

Acest ultim amănunt atrăgea îndeosebi atenția. Un gaucho cu cărți! Așa ceva nu se văzuse de când lumea. Unde mai pui că era și proaspăt bărbierit, fapt care de asemenea bătea la ochi.

Omul stătu o clipă în prag și, lucru cu totul surprinzător în acele împrejurări, salută cu un sonor *Buenos dias* – bună ziua! Se îndreptă spre masa eliberată tocmai atunci, luă loc, deschise amândouă cărțile și, de parcă s-ar fi aflat singur cuc, începu să le cerceteze afundându-se avid în lectură. Erau două tomuri de E. d'Alton și Weiss, editate de Academia Regală de științe din Berlin.

Larma de până atunci se făcu tăcere adâncă. Micul gaucho îi deconcertase pe toți. Nu știau ce să creadă. Omulețul însă nu se sinchisea de nimic; părea că nici nu observă lumea din jur.

Citea impasibil și nu se întrerupse nici când zarva și discuția în jurul corridei se învioră din nou. Abia când un chelner tinerel, mărunț ca și dânsul, veni să-l întrebe ce dorește, năstrușnicul client își ridică privirea și rosti în cea mai curată spaniolă:

- Bere aveți? Vreau să spun *cerevisia*, pe latinește.
- Da, señor, avem. Șase taleri sticla.
- Atunci adă o sticlă, o *ampulla* sau *lagena*, pe latinește.

Chelnerul, după ce-l privi mirat, aduse o sticlă de bere și un pahar pe care-l umplu vârf. Dar oaspetele nu-l mai luă în seamă și nu-și săltă nasul din cărți.

Până la urmă nimeni nu-i mai dădu nici o atenție, afară de un singur ins, și anume Antonio Perillo. Aproape că nu-l slăbea

din ochi. Părea să nu se preocupe decât de noul venit. Abandonase orice discuție. La un moment dat se ridică, păși spre masa străinului, se înclină și vorbi pe un ton exagerat de politicos:

– Scuzați, señor, mi se pare că ne cunoaștem?!

Micul gaucho se trezi mirat din lectură, se sculă de pe scaun și răspunse la fel de politicos:

– Regret, señor, dar trebuie să vă declar că greșiți. Nu vă cunosc.

– Atunci aveți probabil oarecare motive să afirmați acest lucru. Eu unul, sunt convins că ne-am întâlnit sus, pe râu.

– Imposibil. N-am fost niciodată sus. Mă aflu abia de o săptămână aici și n-am trecut nici măcar cu un pas dincolo de Buenos Aires.

– Îmi dați voie să vă-ntreb de unde sunteți?

– Din Jüterbogk, care se scrie și Jüterbog sau Jüterbock. Până acum nu s-a stabilit încă ortografia exactă. Eu înclin pentru Jüterbogk, deoarece îmbină două noțiuni: „bog“ de la „biegen“, a îndoi, și „Bock“ adică berbec.

– Iată o localitate de care n-am auzit. Sunteți amabil să-mi spuneți și numele dumneavoastră?

– Cu plăcere. Morgenstern, doctorul Morgenstern.

– Și ocupația?

– Savant, mai bine zis om de știință amator.

– Specialitatea?

– Lucrez în zoologie, señor. Am venit în Argentina ca să dau de urmele glyptodonului, megatheriumului și mastodontului.

– Nu pricep. Aud pentru prima oară asemenea denumiri.

– M-am referit la niște specii uriașe de armodial, brasypod și elefant.

Espada făcu o mutră amețită, privi cu bănuială pe omulețul din fața lui și întrebă apăsător:

– Vorbiți serios, señor?

– Firește.

– Păi unde vreți să le căutați?

– Bineînțeles în conformația pampasului. Din păcate nu se știe încă precis dacă stratificarea s-a petrecut înainte sau concomitent cu diluviul.

– Diluviul? Señor, m-am lămurit! Umblați cu vorbe aiurea ca să-mi dați a înțelege că vă stingheresc.

– Pardon, nu sunt de loc vorbe aiurea. Am aici două volume ai căror autori sunt foarte competenți în ce privește istoria diluviului: Weiss și d'Alton. Cu siguranță că ați auzit de ei...

– N-am auzit nimic. Nu-i cunosc pe acești domni. Dar pe dumneavoastră pot susține fără greș că vă cunosc și încă foarte bine. Mărturișiți, señor, că veșmintele astea nu sunt decât un deghizament.

– Deghizament? Hm! Ca să fiu sincer, trebuie să spun că nu prea intră în obiceiul meu să arăt ca un gaucho.

– Și totuși s-ar părea că știți călări de minune!

– Eu? Eroare, señor! Ce-i drept, am avut în câteva rânduri prilejul să încălec un cal, un *equus*. Dar *equo vehi*, cum zice latinul – adică arta călăriei, îmi e străină în proporție de nouă zecimi.

Perillo nu-și putu reține un zâmbet suspicios. Totuși se înclină diplomatic și vorbi:

– Nu are rost să vă mai tulbur, señor. Fiecare cuvânt al dumneavoastră e o dovadă în plus că vă ascundeți identitatea. Iertați-mi, așadar, stăruința de-acum. Sunt convins că va veni vremea când o să lepădați masca.

Acestea zise, Perillo se întoarse la masa lui. Omulețul roșcovan clătină din cap și se așează pe scaun bombănind:

– Masca! S-o lepăd! Acest señor trebuie să fie grozav de distrat.

Se aplecă din nou asupra cărților. Însă avea să fie iarăși deranjat, de astă dată de chelnerul cel tânăr, care stătuse prin preajmă și trăsesese cu urechea. Tânărul se apropie de masa clientului și îl pofți stăruitor:

– Señor, nu beți? E păcat, se răsuflă berea.